

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

Beslut om riktlinjer för rennäringens katastrofskadeskydd

1. Bakgrund-----	1
2. Syfte-----	1
3. Förutsättningar och definitioner-----	2
4. Bidragsvillkor-----	2
5. Ansökan om katastrofskadeskydd-----	3
6. Betesundersökning-----	4
7. Beslut om synnerligen dåliga betesförhållanden-----	5
8. Samebyn redovisar enligt särskild instruktion-----	5
9. Sametinget granskar samebyns redovisning-----	6
10. Sametinget beslutar om utbetalning-----	6
11. Återkrav-----	6
12. Jäv-----	6

1. Bakgrund

Sametingets rennäringensnämnd har den 21 november 2025 beslutat om riktlinjer till Sametingets föreskrifter STFS 2016:1 om katastrofskadeskydd.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2025 ska Sametinget lämna katastrofskadeskydd enligt 35 a § rennäringensförordningen. Utbetalning får göras med högst 50 procent av verifierade foderkostnader eller, efter beslut av Sametinget, med ett av tingen angivet schablonbelopp per ren och utfodringsdag. Underlag för utbetalning utgör bl.a. resultat från betesundersökningar. Medel får även användas för utveckling av metod för betesundersökningar.

2. Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra förutsättningarna för att erhålla stöd vid synnerligen svåra betesförhållanden, i enlighet med Sametingets föreskrifter (STFS 2016:1, ändrad genom STFS 2019:1).

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

3. Förutsättningar och definitioner

Synnerligen svåra betesförhållanden föreligger när betydande del av samebyns eller siidagruppens renhjord är i behov av katastrofskadersättning. Låst bete innebär att minst 50% av samebyns renhjord är drabbad eller 100% av en enskild siidagrupp:

Is mot mark, eller snökonsistens: skare, flera lager av is, eller snödjup som överstiger 75 cm. Hänglavsbetet är dessutom blockerat; is i kombination med snö på träden.

Eller på annat sätt obrukbara

- Naturkatastrofer som skogsbränder hanteras inte inom katastrofskadeskyddet och hänvisas till andra anslag.

Faktura avser ett dokument eller meddelande, i pappers- eller elektronisk form, som uppfyller kraven enligt 17 kap. mervärdesskattelagen (2023:200), oavsett benämning.

4. Bidragsvillkor

I mån av tillgång på medel kan bidrag lämnas till en sameby för att till viss del täcka sådana kostnader för utfodring som uppstått på grund av synnerligen svåra betesförhållanden.

Bidrag får lämnas:

- För utfodring som påbörjats senast en vecka efter ansökan och avslutas senast 31 mars.
- Med högst 50 % av verifierade kostnader exklusive moms för foder (renlav, pellets, hö, ensilage) och transport och lossning av foder från leverantör till samebyns upplagsplats (krav på F-skatt).
- För foder som tidigast levererats den dag då ansökan inkommit till Sametinget.

Bidrag får INTE lämnas för:

- Kostnader som ingår i samebyns eller siidagruppens normala drift.
- Betalning som inte är spårbar som t.ex. kontantbetalning.
- Ersättning lämnas inte för renar som överstiger den fastställda renlängden.

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

- Ersättning lämnas inte heller för renar som överstiger högsta tillåtna renantal för samebyn.

5. Ansökan om katastrofskadeskydd

Ansökan om katastrofskadeskydd ska lämnas skriftligen av samebyn på en särskild blankett som tillhandahålls av Sametinget. Det innebär att samebyn har det totala ansvaret för ansökan om katastrofskadeskydd. All kommunikation ska ske samlat via samebyn.

Beslut fattas av Sametinget när ansökan är komplett. Sametinget kan begära in kompletterande uppgifter. Om kompletteringar inte lämnas in inom föreskriven tid kan ansökan komma att avslås.

Ansökan ska innehålla:

- Uppgifter om samtliga berörda siidagrupper inom samebyn,
- Totalt antal renar vid start av utfodring
- Samebyns totala renantal
- Beskrivning av områden berörda av beteskatastrof
- Koordinater för berört område och utfodringsplats, karta ska bifogas
- Redogörelse för betessituation.

Övriga uppgifter som Sametinget kan begära:

- Redogörelse för renskötseln i samebyn
- Om beredskap för försvårade betesförhållanden finns
- Om reservbete finns
- Redovisning om var samebyns renar betat och om renar transporterats till nya områden

Enskilda siidagrupper kan inte själva ansöka om katastrofskadeskydd. Ansökan om katastrofskadeskydd gäller endast de siidagrupper som uttryckligen tagits med i samebyns ansökan. Om en siidagrupp som inte omfattats av den ursprungliga ansökan senare drabbas av synnerligen svåra betesförhållanden, måste samebyn snarast lämna in en kompletterande ansökan för att gruppen ska omfattas av stödet dock senast 15 februari.

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

Samebyn är skyldig att meddela Sametinget om synnerligen dåligt bete inte längre föreligger.

6. Betesundersökning

Betesundersökningar görs av Sametinget, efter samråd med berörd sameby. Besiktningen utförs av minst tre personer. En tjänsteperson från Sametinget, en person från betesgruppen och en representant från samebyn. Betesgruppens representation återfinns på Sametingets hemsida.

Efter att Sametinget meddelat att betessyn ska genomföras har samebyn möjlighet att erinra mot någon av Sametingets representanter. Erinran ska ske i samband med att Sametinget informerar om betesundersökning.

Ersättning för kostnader för deltagare i betesundersökningen från berörd sameby lämnas inte från Sametinget utan detta anses ligga i samebyns ordinarie verksamhet. Sametingets prövning av ansökan om utfodringsbidrag ska beakta de vid den aktuella tidpunkten rådande förhållandena i samebyns betesområde samt en bedömning om huruvida betet kommer att vara låst framöver. En bedömning av vilken slags låsning betet har ska göras. Hänsyn ska tas till tillgång på eventuella reservbetesmarker. Samebyn ska ses som en enhet när det gäller tillgången på åtkomligt bete.

Betesundersökning bör i första hand inriktas på betesförhållandena i de områden av tillräcklig storlek där förutsättningarna för betning är bäst. Platser som redan nyttjats och övergetts för säsongen hör normalt inte dit. Indikation på var undersökningsplatserna bör förläggas är renarnas rörelser i terrängen. Undersökningsplatsen ska fotograferas som en del i dokumentationen. Förberedelse för undersökningen om rådande snö- och betesförhållanden samt om lämpliga platser för undersökningen bör ske genom samråd med samebyn. Om betesmarkerna är kuperade bör platserna ligga i olika höjdlägen och i slutningar mot olika väderstreck. Även förhållandena under träd och på öppna ytor mellan träd bör undersökas.

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

Det är underlagen som lämnas vid ansökan om betessyn som ligger till grund för var betessynerna ska genomföras. Undersökningen kan ske vid så kallade fixpunkter eller på andra platser.

Väsentligt förbättrade betesförhållanden kan innebära att Sametinget vid senare tillfälle bedömer att utfodringsbehov inte längre föreligger.

Beslut i ärendet fattas inte under betessyn.

Besiktningssprotokoll ska upprättas, enligt mall, för varje undersökt sameby. I protokollet ska finnas en sammanfattande bedömning av betesförhållandena i samebyn. I protokollet ska ingå dokumentation på:

- sameby, område, koordinater,
- skog och vegetationstyp,
- renlav; tjocklek och täckning,
- hänslav,
- kvalitet på laven; isighet, fuktighet,
- Markförhållanden,
- snöskikt höjdläge och lutning,
- sammanfattande bedömning, och
- närvarande vid besiktning

7. Beslut om synnerligen dåliga betesförhållanden

Sametinget meddelar skyndsamt samebyn efter genomförd betesundersökning. Om flera samebyar samtidigt anmäler katastrofskadeskydd kan Sametinget behöva genomföra samtliga betessyner innan beslut fattas om katastrofskadeskydd.

8. Samebyn redovisar enligt särskild instruktion

Samebyn ska vid redovisning till Sametinget använda den mall som tillhandahålls av myndigheten, eller inkomma med en likvärdig ekonomisk redovisning som uppfyller kraven på spårbarhet och verifierbarhet.

2025-11-21

dnr: 6.2.10–2025-2351

Inköp ska verifieras med faktura och betalningskvittens. Betalningsbeviset ska visa att en transaktion genomförts. Redovisningen ska vara undertecknad av behörig person i samebyn.

9. Sametinget granskar samebyns redovisning

Sametinget kan ersätta upp till 50 % av samebyns kostnader för utfodring, baserat på en rimlighetsbedömning av foderförbrukningen.

- Foderpellets: Ersättning ges för högst 2 kg per ren och dag.
- Ensilage: Ersättning ges för högst 1 ensilagebal per 500 renar och dygn.

Medelpris per kg foder beräknas som ett genomsnitt av kilopriset för samebyns inköpta pellets och ensilagebalar. Om inköpet av foder väsentligt överstiger medelpriset, kan Sametinget justera ersättningen och endast ersätta kostnaden upp till medelprinsnivån.

Sametinget kan komma att begära in dokumentation eller göra kontrollbesök för att säkerhetsställa att utfodring genomförts i enlighet med bidragsvillkoren.

10. Sametinget beslutar om utbetalning

Sametinget beslutar om utbetalning när rekvisitionen är godkänd och villkoren är uppfyllda. Utbetalning sker till samebyns angivna bankkonto.

11. Återkrav

Om det vid granskning framkommer att villkoren för stödet inte har uppfyllts, eller att ersättning har beviljats på felaktiga grunder, kan Sametinget besluta om återkrav av utbetalt belopp, helt eller delvis.

12. Jäv

Sametingets personal och betesinventerare får inte genomföra betessyn i sin egen sameby eller samebyar som ligger i direkt närhet.

Handläggare eller betesinventerare som befinner sig i intressekonflikt eller är jävig, ska själv anmäla detta. Personen får därefter varken handlägga ärendet eller genomföra betessyn.